

ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Олександра Ємчик

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА
САМОМЕНЕДЖМЕНТ
ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ

Методичні вказівки до практичних занять

ЛУЦЬК – 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти**

Олександра Ємчик

**ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА
САМОМЕНЕДЖМЕНТ ФАХІВЦЯ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Методичні вказівки до практичних занять

Луцьк – 2024

УДК 373.2.011.3-051:005.336.5(072)

€ 60

Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою Волинського національного університету
імені Лесі Українки
(Протокол № 2 від 16 жовтня 2024 р.).

Рецензент: *Десятник К.В.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Ємчик О. Г.

€ 60 Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти : методичні вказівки до практичних занять. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 30 с.

У виданні подано матеріали освітнього компонента «Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, а саме практичні завдання, етапи проведення практичних занять та завдання для поточного контролю теоретичних знань у формі тестування.

Методичні вказівки адресовано здобувачам освіти спеціальності «Дошкільна освіта», викладачам, вихователям, методистам та директорам закладів дошкільної освіти.

УДК 373.2.011.3-051:005.336.5(072)

© Ємчик О. Г., 2024

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	5
I. Тематика практичних занять освітнього компонента «Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти».....	7
II. Завдання до практичних занять з Педагогічної творчості та самоменеджменту фахівця дошкільної освіти.....	9
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. ТЕМА 1. ТВОРЧІСТЬ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ЗНАННЯ ТА ДОСВІДУ	9
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. ТЕМА 2. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ	10
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. ТЕМА 3. СУТЬ, ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	11
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА	12
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. ТЕМА 5. ПЕДАГОГІЧНИЙ САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	14
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6. ТЕМА 6. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	15
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7. ТЕМА 7. ДІАГНОСТИКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	17
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8. ТЕМА 8. МЕТОДИ І ЗАСОБИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	18
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9. ТЕМА 9. ФОРМИ ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СПІВПРАЦІ З ІНШИМИ УСТАНОВАМИ, БАТЬКАМИ	20
III. Організація навчання та політика оцінювання роботи здобувачів освіти	23
Глосарій понять з освітнього компонента	25
Рекомендована література	28

Вступ

Професійна підготовка педагогів дошкільної освіти постає як джерело всебічної культурної освіченості особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти, формування професійно значущих знань та умінь, здатності до новаторства, творчості та самореалізації.

Заклади вищої освіти здійснюють підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяють оновленню і збагаченню інтелектуального генофонду нації, вихованню її духовної еліти, примножують творчий потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх фахівців. Цього можна досягти через:

- створення необхідних умов для вільного розвитку особистості студента-магістранта, його мислення і загальної культури шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності;

- формування «Я»-концепції людини-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення, моральної самозавершеності, самоменеджменту.

Професійна компетентність, творчість, культура, індивідуальний стиль, інноваційний та дослідницький підходи до діяльності, її продуктивність є найважливішими компонентами професіоналізму педагога, його педагогічної майстерності.

Освітній компонент «Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти» створено з метою розвитку творчого потенціалу здобувачів-магістрантів у процесі професійної підготовки в умовах закладу вищої освіти та забезпечення поглибленої теоретичної та практичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до здійснення творчої педагогічної діяльності з урахуванням сучасних вимог до її рівня та якості.

Матеріали освітнього компонента сприятимуть вдосконаленню професійної підготовки у магістратурі, спрямовані на підвищення рівня творчого потенціалу магістра дошкільної освіти, котрий у майбутній діяльності визначає готовність до постійного самовдосконалення та творчий підхід до організації та здійснення педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

Основними завданнями проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Педагогічна творчість і самоменеджмент фахівця дошкільної освіти» є:

- забезпечити умови для опанування здобувачами основними поняттями і принципами творчої (інноваційної) педагогічної діяльності у закладі дошкільної освіти та самоменеджменту фахівця;

- провести історико-педагогічний аналіз проблеми педагогічної творчості та розвитку творчого потенціалу;

– створити умови для стимулювання розвитку творчого потенціалу та формування творчої компетентності майбутніх фахівців з дошкільної освіти та самоменеджменту такої діяльності;

– ознайомити майбутніх магістрів із методами, формами, засобами, технологіями та методикою творчої або інноваційної педагогічної діяльності і розвитку творчого потенціалу майбутнього фахівця дошкільної освіти, забезпечити їх оволодіння.

Практичне заняття – вид навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння й навички їх практичного застосування. Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення та деталізація наукових знань, отриманих здобувачами на лекціях і в процесі самостійної роботи й спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення здобувачів (Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Практичні заняття з педагогічної творчості та самоменеджменту фахівця дошкільної освіти проводяться в навчальному класі/аудиторії і покликані навчити розв'язувати специфічні завдання, пов'язані із використанням форм, методів та засобів педагогічної творчості в умовах професійної діяльності вихователя, методиста або керівника закладу дошкільної освіти: для організації та управління дошкільною освітою або ж в освітньому процесі з дітьми дошкільного віку.

У процесі виконання практичних завдань здобувачі освіти отримують та закріплюють теоретичні знання й практичний досвід організації діяльності з розвитку власної творчої компетентності у роботі з дітьми раннього та дошкільного віку відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти України, створення педагогічних умов для оптимізації процесу формування творчого потенціалу, створення освітнього середовища, в якому творча та інноваційна компетентність гармонійно розвиватиметься у комплексі з іншими якостями особистості дитини та педагога.

I. Тематика практичних занять освітнього компонента «Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти»

Згідно силабусу навчальної дисципліни «Педагогічна творчість та самоменеджмент фахівця дошкільної освіти», структура аудиторних занять передбачає 18 навчальних годин, тобто 9 практичних занять.

Назви змістових модулів і тем	Практ.	Форми контролю/ бали
1	2	3
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти педагогічної творчості та самоменеджменту професіонала з дошкільної освіти		
Тема 1. Творчість як предмет наукового знання та досвіду.	2	ДС,Т/4
Тема 2. Основи педагогіки творчості	2	ДС,Т/4
Тема 3. Суть, зміст і завдання педагогічної діяльності як творчого процесу. Інноваційна діяльність як вид педагогічної творчості вихователя закладу дошкільної освіти.	2	ДС,Т/4
Тема 4. Поняття творчого потенціалу особистості педагога	2	ДС,Т/4
Тема 5. Педагогічний самоменеджмент як передумова ефективної професійної діяльності організатора дошкільної освіти	2	ДС,Т/4
Разом за змістовим модулем 1	10	20
Змістовий модуль 2. Методика педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти		
Тема 6. Методологічні основи педагогічної творчості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти	2	ДС,Т/4
Тема 7. Діагностика творчого потенціалу майбутнього організатора дошкільної освіти	2	РЗ/К,Т/4
Тема 8. Методи і засоби та технології педагогічної творчості та самоменеджменту організатора дошкільної освіти	2	РЗ/К,Т/4
Тема 9. Форми творчої педагогічної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти та співпраці з іншими установами, батьками	2	РЗ/К,Т/8
Разом за змістовим модулем 2	8	20
Види підсумкових робіт		Бал
Модульна контрольна робота № 1		30
Модульна контрольна робота № 2		30

Всього годин / балів	18	100
-----------------------------	-----------	------------

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

II. Завдання до практичних занять з Педагогічної творчості та самоменеджменту фахівця дошкільної освіти

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. ТЕМА 1. ТВОРЧІСТЬ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ЗНАННЯ ТА ДОСВІДУ

Питання для обговорення

1. Історико-філософський аспект дослідження проблеми творчості
2. Поняття та сутність творчості
3. Багатоманітність видів творчості
4. Цикли творчого процесу
5. Стратегії творчої діяльності
6. Тактики творчої діяльності

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. **Підготувати презентацію на тему розв'язання проблеми поняття творчості в різних галузях науки (філософія, соціологія, психологія, педагогіка). Додати до завдання. (2 бали)**
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Поняття «творчість» та «творча діяльність» є невід'ємними, адже:
 - а) творча діяльність є зовнішнім проявом та результатом реалізації творчої активності;
 - б) творчість є внутрішнім показником творчої діяльності;
 - в) творча діяльність є внутрішнім ресурсом творчої особистості, що реалізується через творчість.
2. Творчість – це поліфункціональна категорія, котра характеризує різні форми взаємовідносин:
 - а) індивідів між собою;
 - б) особистості з собою і суспільством;
 - в) складових особистості з її психікою.
3. Творчий характер будь-якої діяльності залежить від:
 - а) зовнішніх обставин;
 - б) методологічних підходів і принципів;

- в) самої особистості, її умінь, навичок та якостей.
4. Протиставлення творчої і нетворчої діяльності виражається за допомогою категорій:
- а) ціннісне – аморальне;
 - б) особистісне – суспільне;
 - в) продуктивне – репродуктивне.
5. Соціальна творчість своїм предметом має переважно:
- а) перетворення матеріального виробництва;
 - б) вдосконалення суспільних відносин;
 - в) духовне перетворення дійсності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. ТЕМА 2. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ

Питання для обговорення

1. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості
2. Закони педагогіки творчості
3. Принципи педагогіки творчості
4. Основні напрями сучасних досліджень педагогічної творчості
5. Характеристика базових понять педагогічної творчості

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. **Підготувати презентацію на тему «Принципи педагогічної творчості». (2 бали)**
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Педагогіка творчості – це галузь загальної педагогіки, яка вивчає закони та закономірності:
 - а) формування творчої особистості;
 - б) розвитку та саморозвитку творчих можливостей особистості в процесі освіти та навчання;
 - в) створення психолого-педагогічних умов для прояву творчого потенціалу особистості.
2. Головним і найбільш складним явищем, яке вивчає педагогіка творчості, є:

а) взаємодія особистості і суспільства в контексті створення загальнолюдських цінностей;

б) формування творчої особистості дитини в її навчально-виховній взаємодії з педагогом;

в) художня діяльність дітей дошкільного віку.

3. Одним з основних законів педагогіки творчості є:

а) закон педагогічної розвиваючої взаємодії;

б) закон «сила дії дорівнює силі протидії»;

в) закон гуманізації та демократизації освітнього процесу.

4. Специфіку управління процесом формування творчої особистості й реалізації її творчого потенціалу, зумовлену особливостями управління нелінійними системами відображає такий принцип педагогіки творчості:

а) принцип взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу;

б) принцип взаємозумовленості освіти і творчого розвитку особистості;

в) принцип самоорганізації.

5. Базові поняття педагогіки творчості:

а) творчість, творча діяльність, педагогічна творчість;

б) особистість, психологія творчості, творча особистість;

в) творчість, розвиток особистості, педагогічна діяльність.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. ТЕМА 3. СУТЬ, ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Питання для обговорення

1. Педагогічна творчість: сутність, мета, зміст. Ознаки педагогічної діяльності як творчого процесу

2. Ознаки педагогічної креативності

3. Критерії творчої педагогічної діяльності

4. Рівні творчої педагогічної діяльності

5. Творчий компонент педагогічної компетентності. Творча компетентність педагога як основа професійного зростання фахівця

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.

2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.

3. Підготувати презентацію на тему «Творча особистість педагога», скориставшись сервісом з доданого посилання. (2 бали) або –

Написати есе про роль творчої особистості педагога у професійній педагогічній діяльності (2 бали) – на вибір.

4. Виконання тестових завдань (2 бали).

5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Об'єктом і результатом педагогічної творчості є:
 - а) творення людини, тобто творчої особистості;
 - б) удосконалення суспільних відносин;
 - в) розв'язання навчально-виховних завдань.
2. Творчу педагогічну діяльність можна визначити як:
 - а) встановлення педагогічних правил та принципів;
 - б) процес вирішення педагогічних задач в умовах, що постійно змінюються;
 - в) взаємодію між учасниками навчально-виховного процесу.
3. Динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і результатом навчання, це:
 - а) компетентність;
 - б) професіоналізм;
 - в) творча спрямованість.
4. Спрямованість на творчу педагогічну діяльність – це елемент структури:
 - а) професіоналізму фахівця;
 - б) педагогічних вмінь фахівця;
 - в) творчої компетентності педагога.
5. Головною ознакою професіоналізму як результату розвитку професійно важливих якостей у процесі діяльності є:
 - а) професійна творчість;
 - б) професійна впевненість;
 - в) професійна рефлексія.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Питання для обговорення

1. Взаємозв'язок понять «особистість», «творчість», «творча особистість» та «творчий потенціал особистості»
2. Творчий потенціал у структурі творчої особистості педагога як складова його професіоналізму
3. Компоненти творчого потенціалу педагога
4. Ознаки високого рівня розвитку творчого потенціалу педагога

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. Підготувати схему або таблицю (на вибір) «Структура творчого потенціалу педагога» (2 бали)
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Дослідження у галузі соціології підтверджують, що як соціально типова характеристика людини, особистість пережила певну еволюцію разом з:
 - а) ходом історичного процесу;
 - б) еволюцією поняття психіки;
 - в) взаємодією інстинктів і свідомості.
2. Ідея якої теорії про походження особистості полягає у тому, що людина від початку здатна до самозміни:
 - а) когнітивної теорії;
 - б) діяльнісної концепції;
 - в) гуманістичної теорії.
3. Спосіб буття людини в світі, здатність вносити в дійсність зміни, основними компонентами якої виступають суб'єкт, мета, об'єкт, засоби та результат, це:
 - а) діяльність;
 - б) взаємодія;
 - в) дійсність.
4. Наявність внутрішніх сил, можливостей та запасів, необхідних людині для здійснення певної діяльності, вирішення проблем, розв'язання протиріч, досягнення мети, це:
 - а) потенціал особистості;
 - б) мотивація особистості;
 - в) зона найближчого розвитку особистості.
5. Внутрішню потребу у досягненні мети, котра обумовлюється усвідомленим ставленням до навчально-пізнавальної діяльності визначає:
 - а) когнітивна складова творчого потенціалу особистості;
 - б) внутрішня мотивація особистості;
 - в) рефлексивна сторона творчої діяльності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. ТЕМА 5. ПЕДАГОГІЧНИЙ САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Питання для обговорення

1. Управлінська компетентність педагога структурі готовності до професійно-педагогічної діяльності
2. Сутність професійної діяльності педагога як діалектичної єдності процесів педагогічного менеджменту та самоменеджменту
3. Особливості структурно-функціонального механізму педагогічного самоменеджменту
4. Функції самоменеджменту організатора дошкільної освіти

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. Підготувати презентацію на тему «Поради щодо самоорганізації молодому педагогу» (2 бали)
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Гуманістична зорієнтованість системи управління закладом освіти актуалізує необхідність:
 - а) соціальної активності особистості педагога;
 - б) гармонійного поєднання професійного самовдосконалення педагога з його особистісним розвитком;
 - в) взаємодії педагога, сім'ї та дитини в освітньому процесі.
2. Виявляти творчу активність як суб'єктів педагогічного пізнання, моделювання, спілкування і праці та як суб'єктів особистісно-професійного самопізнання, самопрогнозування, самопроектування, саморегулювання і саморозвитку фахівцям дозволяє:
 - а) педагогічна свідомість;
 - б) педагогічна кваліфікація;
 - в) педагогічна творчість.
3. Сукупність дій і прийомів, спрямованих педагогом на оволодіння собою, управління своєю особистістю і власною-професійною діяльністю у сфері освітнього процесу:

- а) педагогічний самоменеджмент;
- б) педагогічна взаємодія;
- в) педагогічна дійсність.

4. Осягнення та вдосконалення індивідуальної педагогічної технології: аналіз і формування особистісних педагогічних цілей; розробка планів і альтернативних варіантів педагогічної діяльності; самоорганізація особистістю навчального процесу з метою реалізації поставлених педагогічних завдань; контроль-самоконтроль (коригування цілей власної діяльності) – це:

- а) форми управління саморозвитком особистості;
- б) мета самоменеджменту викладача;
- в) зона найближчого розвитку особистості.

5. Спрямований на встановлення і підтримування як прямого, так і особливо зворотного інформаційного зв'язку з самим собою, є процесом саморегуляції ним власної поведінки і дій на кожному з етапів навчально-виховного процесу:

- а) самоменеджмент на рівні організаторської діяльності педагога;
- б) самоменеджменту на рівні гностичної діяльності педагога;
- в) самоменеджмент на рівні комунікативної діяльності педагога.

Модульна контрольна робота № 1

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6. ТЕМА 6. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Питання для обговорення

1. Концептуальні підходи до розвитку творчої особистості педагога: особистісно орієнтований, гуманістичний, акмеологічний, діяльнісний, системний

2. Закономірності розвитку творчого потенціалу педагога. Загальнопедагогічні та специфічні принципи розвитку творчих якостей

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

- 1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
- 2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
- 3. **Розв'язати педагогічну задачу (2 бали)**
- 4. Виконання тестових завдань (2 бали).
- 5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Педагогічна задача

Випускаючи дітей до школи, вихователька передала вчительці характеристики на своїх вихованців. Наведемо деякі з них.

«Сашко неорганізований і недисциплінований хлопчик. Він недбало одягнений і взагалі неохайний. Малюнки його брудні і незакінчені. Він повільний і все робить знехотя.

Сашко часто порушує правила сам і здійснює поганий вплив на своїх друзів. Він завжди смішить дітей. Часто кривляється, передражняє оточуючих.

Зовні зовсім байдужий до зауважень виховательки, вимоги вислуховує неохоче і виконує їх завжди тільки після декількох повторів».

Хлопчика Дмитрика вихователька характеризувала як такого, що має низький рівень розвитку, ледачого, нездатного до розумових занять, у всіх зовнішніх проявах надзвичайно повільного і дуже впертого.

У першому класі колишній вихованець дитячого садка Сашко довгий час не міг увійти в режим загальних шкільних занять. Він був надзвичайно неуважний і постійно змушував вчителя робити йому зауваження. Хлопчик сидів тихо і не пустував. Він просто не включався в навчальний процес і не реагував на вимоги, що пред'являються до нього вчителем.

За ним спостерігалось байдуже ставлення до себе, до своїх обов'язків. У відсутність вчительки, на перервах, Сашко став активно порушувати дисципліну: штовхати товаришів і т. ін.

З огляду на відомі індивідуальні особливості Дмитрика, вчителька була терпляча до його уповільнених відповідей, спокійно надавала допомогу, коли він її потребував. Пред'являючи до нього загальні програмні вимоги, вона не залишала без позитивної оцінки успіхи і зусилля хлопчика, підкреслювала його підготовленість до школи і до ролі школяра.

1. Проаналізуйте характеристики Сашка і Дмитрика, складені вихователькою.

2. Що повинні собою являти характеристики дітей, котрі вихователь передає вчителю?

3. Яке значення педагогічних характеристик дітей, складених вихователем дитячого садочка, для організації навчально-виховної роботи у першому класі?

Тестові завдання

1. Визнання студента головною діючою фігурою всього освітнього процесу, це суть:

- а) гуманістичного підходу;
- б) особистісно-орієнтованого підходу;
- в) акмеологічного підходу.

2. Рівень розвитку творчої особистості згідно гуманістичного підходу залежить від:

- а) ступеня самостійності у здійсненні педагогічної діяльності;
- б) педагогічного пошуку особистості;
- в) поставленого перед особистістю завдання.

3. Підхід, що дозволяє розглядати процес розвитку творчого потенціалу фахівців з дошкільної освіти як складний об'єкт, тобто велику кількість елементів, котрі знаходяться у відносинах та взаємозв'язку один з одним та утворюють певну цілісність, єдність, це:

- а) синергетичний підхід;
- б) системний підхід;
- в) акмеологічний підхід.

4. Положення, що визначають стратегію і тактику практичної діяльності викладачів і студентів, характер їх творчої взаємодії, це:

- а) закономірності розвитку творчого потенціалу;
- б) правила побудови педагогічного процесу;
- в) принципи розвитку творчого потенціалу.

5. Специфічний принцип, який передбачає необхідність урахування педагогом наявності творчого потенціалу у студента та пошук шляхів його розкриття та розвитку, це:

- а) принцип урахування початкового рівня;
- б) професійно-компетентнісний принцип;
- в) принцип розвиваючого характеру професійної підготовки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7. ТЕМА 7. ДІАГНОСТИКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Питання для обговорення

1. Основні показники та критерії оцінки творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти у процесі професійної підготовки
2. Методи діагностики компонентів творчого потенціалу
3. Вимоги до процесу діагностики творчого потенціалу майбутніх фахівців з дошкільної освіти

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. **Представити методику діагностики творчого потенціалу (2 бали)**
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Організація діагностики творчого потенціалу полягає у здійсненні основного завдання:
 - а) опрацювання психолого-педагогічної літератури;
 - б) отримання репрезентативної інформації про рівень розвитку кожного структурного компонента творчого потенціалу;
 - в) аналіз наявних чинників розвитку творчого потенціалу.
2. Щоб уникнути помилок і неточностей у процесі діагностики творчого потенціалу необхідно:
 - а) поєднувати тестові методики із спостереженням та анкетуванням;
 - б) забезпечити вільний доступ до інформації;
 - в) використовувати лише психометричні методики.
3. Оцінка пізнавальної активності, рівень розвитку уяви і фантазії, схильність до пошуку нових алгоритмів у творчій педагогічній діяльності є показниками:
 - а) креативного критерію творчого потенціалу;
 - б) когнітивного критерію творчого потенціалу;
 - в) рефлексивного критерію творчого потенціалу.
4. До основних чинників, що забезпечують об'єктивне трактування результатів діагностики творчого потенціалу організаторів дошкільної освіти відносяться:
 - а) рівень зацікавленості респондентів в результатах діагностики, особливості психологічного стану респондентів, врахування індивідуальних особливостей студентів;
 - б) зручність розташування, чіткість інструкцій, необмежена кількість часу;
 - в) відсутність стресогенних чинників, наявність різних типів діагностичних завдань.
5. Труднощі, що можуть виникати у процесі діагностики творчого потенціалу:
 - а) складність у побудові аналогій, асоціацій;
 - б) фізичний стан респондентів;
 - в) відсутність самостійності у прийнятті рішень.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8. ТЕМА 8. МЕТОДИ І ЗАСОБИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАТОРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Питання для обговорення

1. Використання педагогічних задач та педагогічних ситуацій у процесі розвитку творчого потенціалу фахівця. Творчі завдання, пов'язанні із конструюванням педагогічних задач
2. Використання тренінгових вправ в освітньому процесі вищої школи

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. **Розв'язати педагогічні задачі (2 бали)**
4. Виконання тестових завдань (2 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Педагогічні задачі

Задача 1. Часто батьки звертаються до педагога або лектора з питанням: як діти повинні звертатися до батьків – на «ви» або на «ти»?

1. Як би ви відповіли на це питання?
2. Які доводи, приклади з художньої літератури ви можете навести для доведення своєї точки зору?

Задача 2. У дитячому садку була влаштована виставка «Які книги потрібно купувати дітям». Були на цій виставці списки книг для дітей кожного віку, а під списком – книги. Тут же були поради батькам. Ось деякі з них:

«Не варто купувати дитині нову книгу, доки не прочитані ті, які у неї є».

«Звертайте увагу дитини на зміст книги, малюнки, щоразу розкриваючи щось нове».

«Проявляйте самі інтерес до книг дитини, дбайливо поведіться з ними».

«Важливо привчити дітей акуратно поводитися з книгами, розглядати малюнки. Після розглядання книги слід прибрати на місце».

1. Як би ви організували таку виставку?
2. Яку б роботу ви провели з батьками, щоб навчити їх працювати з книгою?

Тестові завдання

1. Одним з найефективніших засобів організації проблемно-пошукового навчання у процесі професійної підготовки виступає:
 - а) педагогічна задача;
 - б) педагогічна ситуація;
 - в) доповідь.
2. Схема розв'язання педагогічної задачі включає такі етапи:
 - а) первинний аналіз ситуації, формулювання задачі, розв'язання задачі, аналіз прийнятого рішення;
 - б) виокремлення проблеми, аналіз складників, визначення етапів;
 - в) аналіз ситуації, пошук рішення, застосування рішення, перевірка.
3. На первинноаналітичні, ґрунтовноаналітичні та творчі педагогічні задачі поділяються за:
 - а) метою для студента;
 - б) тематичним спрямуванням;
 - в) пізнавальним значенням для студента.
4. Група методів розвитку здібностей до навчання, специфічна форма роботи, за якої учасники мають можливість критичного переосмислення власних поведінкових стратегій, це:
 - а) вправа;
 - б) тренінг;
 - в) творча активність.
5. Загальним критерієм продуктивності соціально-педагогічного тренінгу вважається:
 - а) успішна реалізація набутих якостей та технологій діяльності;
 - б) засвоєння знань;
 - в) усвідомлення важливості професії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9. ТЕМА 9. ФОРМИ ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СПІВПРАЦІ З ІНШИМИ УСТАНОВАМИ, БАТЬКАМИ

Питання для обговорення

1. Структура творчої навчальної діяльності дитини
2. Форми розвитку педагогічної творчості організатора дошкільної освіти
3. Використання активних та інтерактивних форм методичної роботи – шлях до розвитку творчої активності педагогів
4. Форми співпраці організатора дошкільної освіти з установами та організаціями у контексті педагогічної творчості та інноваційної діяльності
5. Залучення батьків та громадськості до реалізації творчих проєктів закладу дошкільної освіти

Методичні рекомендації щодо етапів проведення практичного заняття:

1. Оголошення теми та мети навчального заняття.
2. Обговорення питань, винесених на практичне заняття.
3. **Скласти 15 тем для науково-дослідної роботи з проблеми розвитку творчого потенціалу (4 бали)**
4. Виконання тестових завдань (4 бали).
5. Підбиття підсумків заняття, оцінювання результатів роботи студентів, пояснення змісту та методики виконання домашнього завдання.

Тестові завдання

1. Етап творчої навчальної діяльності дитини, який полягає в уявному відході від вирішення проблеми, переключення на інші види діяльності:

- а) інкубація;
- б) інсайт;
- в) мотивація.

2. Педагогічна, методична ради; науково, практичні, теоретичні, читацькі конференції; засідання «круглого столу», дискусії, дебати; методичні об'єднання; творчі групи (мікрогрупи, динамічні групи, тимчасові об'єднання педагогів); обговорення відвіданого заняття чи іншого заходу;

науково, дослідна робота педагогів; художня самодіяльність є:

- а) основними колективними формами розвитку творчості педагогів;
- б) напрямками творчої педагогічної діяльності;
- в) принципами творчого процесу.

3. Взаємозалежна спільна діяльність усіх учасників освітнього процесу, під час якої всі вони поринають у реальну атмосферу співпраці для спільного розв'язання проблем:

- а) педагогічний самоменеджмент;
- б) інтерактивні методи організації освітнього процесу;
- в) форми творчої навчальної діяльності.

4. Уведення в проблему, викладення певної інформації про неї; сприйняття та усвідомлення головної мети – це:

- а) вступна частина інтерактивного процесу навчання;
- б) технологічна частина інтерактивного процесу навчання;
- в) рефлексія.

5. До активних форм методичної роботи для розвитку творчого потенціалу педагогів відносяться:

- а) методичний фестиваль;
- б) педагогічний консиліум;
- в) Творча лабораторія.

Модульна контрольна робота № 2

III. Організація навчання та політика оцінювання роботи здобувачів освіти

Практичні заняття плануються для певних тем дисципліни і включають такі напрями роботи: підготовку до практичних занять за вказаним планом; проведення тестування за теоретичним матеріалом лекцій; виконання практичних, тренувальних завдань; виконання завдань дослідницького характеру; критичний огляд наукових та методичних публікацій за обраною проблематикою; тренінги; презентація результатів дослідження або практичної діяльності на задану тематику. Завдання самостійної роботи здобувачів освіти вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок. Консультації викладачем щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів освіти проводяться згідно затвердженого графіку консультацій. Форми контролю: поточне оцінювання (ПО, виконання та здача практичних робіт, тестування теоретичного матеріалу), модульний контроль (МКР, модульна контрольна робота), підсумковий контроль у формі іспиту. Модульний контроль проводиться у формі двох модульних контрольних робіт (МКР). Вони передбачають: тестові завдання (30 балів).

Політика щодо виставлення балів. Загальна сума балів набраних за семестр може досягати максимально 100 балів. З них 40 балів поточний контроль. Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей або практичної роботи здобувачів освіти та включається до загальної оцінки теми під час практичного заняття. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 30 балів (загальна кількість балів за модульний контроль – 60 балів). Обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача освіти під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Розподіл балів та критерії оцінювання. Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен модуль: поточне оцінювання (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійна та індивідуальна роботи впродовж семестру. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. Наприкінці вивчення курсу, формою підсумкового контролю є екзамен, який оцінюється від 0 до 60 балів. Здобувач, який впродовж семестру набрав більше 75 балів має право не складати екзамен. При цьому йому зараховуються бали, які набрані впродовж семестру. У випадку недостатньої кількості балів, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач освіти складає іспит, при цьому бали за модульні контрольні роботи анулюються, а остаточна оцінка за освітній компонент розраховується як алгебраїчна сума балів за поточне оцінювання та за екзамен.

Розподіл балів за формами контролю

Поточний контроль (маx = 40 балів)									Модульний контроль (маx = 60 балів)	Загальна кількість балів	
ЗМ 1					ЗМ 2						
Практична № 1	Практична № 2	Практична № 3	Практична № 4	Практична № 5	Практична № 6	Практична № 7	Практична № 8	Практична № 9	МКР 1	МКР 2	
4	4	4	4	4	4	4	4	8	30	30	100

Критерії оцінювання

90-100 балів ("відмінно"). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів ("добре"). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесеним до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній. Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо занижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 66-60 балів ("задовільно"). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

59-1 балів ("незадовільно"). Необхідним категорійно-понятійним апаратом не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє суті питання, відповідає не по суті.

Глосарій понять з освітнього компонента

Творчість – 1) діяльність особистості, спрямовану на створення нових матеріальних та духовних цінностей, які характеризуються соціальною та особистісною значимістю; 2) найвища форма активності особистості, направлену на перетворення не тільки зовнішнього світу, а й внутрішнього, саморозвиток та самореалізацію; 3) диспозиційна якість особистості, передумова розвитку знань та духовного росту; 4) унікальна якість креативного суб'єкта; 5) процес вирішення нестандартних ситуативних завдань (талановитий винахід); 6) споглядання вічних цінностей (мудре узагальнення).

Технічна творчість – творчість, спрямована на перетворення насамперед матеріального виробництва. Її найвищий прояв - важливі винаходи (парова машина, космічна ракета, лазер).

Наукова та художня творчість – належить найважливіша роль у відбитті і духовному перетворенні дійсності: наукові відкриття дають уявлення про устрій світу, літературні, музичні та інші шедеври досягають дійсності і саму людину в художніх образах, істотно тим самим впливаючи на світогляд людей.

Соціальна творчість – у широкому сенсі слова воно охоплює всі види творчості, у вузькому – має своїм предметом переважно вдосконалення суспільних відносин.

Педагогічна творчість – займає особливе місце серед різних видів творчості, оскільки саме вона визначає вектори динамічного розвитку всіх творчих процесів людства. Носієм педагогічної творчості є педагог, який стоїть біля витоків розвитку особистості кожної людини. Саме педагог значною мірою супроводжує і надихає творчий розвиток людини у найбільш чутливий до педагогічного впливу період її життя.

Стратегія – це, окрім всього іншого, генеральна програма дій, головний напрямок пошуку й розробки, що підкорює собі всі інші дії. Як і у військовому мистецтві, стратегія включає підготовчі, плануючі та реалізуючі дії. Вивчення умови завдання – це підготовчі, формування проекту – плануючі, а його втілення – реалізуючі дії.

Педагогіка творчості – це галузь загальної педагогіки, яка вивчає закони та закономірності: формування творчої особистості, розвитку та саморозвитку її творчих можливостей в процесі освіти та навчання; створення психолого-педагогічних умов для прояву творчого потенціалу особистості в суспільно-корисних і індивідуально значущих для неї видах життєдіяльності.

Педагогічний закон – це об'єктивний, необхідний, загальний і суттєвий зв'язок між завданнями, змістом, методами педагогічного процесу і його результатами, які виявляються у якісній зміні знань, умінь, а також переконань і поведінки вихованців.

Принципи педагогіки творчості – відображають засоби використання загальних законів у відповідності до сучасного стану системи освіти і соціально, економічного розвитку суспільства.

Творча педагогічна діяльність – процес вирішення педагогічних задач в умовах, що змінюються. Вирішуючи велику кількість типових та нестандартних завдань, педагог будує свою діяльність у відповідності до загальних правил наукового пошуку: аналіз педагогічної ситуації, проектування результату відповідно до вихідних даних, аналіз наявних засобів, необхідних для перевірки та досягнення результату, оцінка отриманих даних, формулювання нових завдань.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Особистість – інтегральна якість людини, яка об'єднує у ціле всі її психічні характеристики, процеси та відносини, що детермінуються внутрішніми та зовнішніми факторами існування індивіда та різко відрізняють його від інших людей. У широкому розумінні – це конкретна, цілісна людська індивідуальність у єдності її природних та соціальних якостей; у вузькому – індивід, який є суб'єктом соціальних відносин та свідомої діяльності, властивості якого детерміновані конкретно-історичними умовами життя суспільства.

Творча особистість – це особистість, здатна реалізувати через творчу діяльність власний творчий потенціал. При цьому сам потенціал виступає як елемент структури творчої особистості, як джерело творчої активності і діяльності, за умови формування та розвитку якого особистість перетворюється на творчу.

Потенціал особистості – наявність внутрішніх сил, можливостей та запасів, необхідних людині для здійснення певної діяльності, вирішення проблем, розв'язання протиріч, досягнення певної мети.

Творчий потенціал людини – сфера можливих творчих проявів її особистості.

Самоменеджмент – послідовне і цілеспрямоване використання ефективних методів роботи в практиці освіти і самоосвіти. Це багаторівневий процес самодіяльності особистості, що характеризується усвідомленим і раціональним управлінням власним життям і творчим саморозвитком; цілеспрямоване і послідовне оволодіння навичками самоуправління, самоорганізації, саморегуляції, самовиховання з метою неперервного саморозвитку і самореалізації у професійній діяльності.

Педагогічний самоменеджмент – спосіб систематичної самоорганізації з метою приведення власної особистості у необхідний для творчої професійної діяльності стан, що дозволяє ефективно вдосконалювати

професійні якості, створювати системи ціннісних орієнтацій та творчо-педагогічної активності особистості.

Самоменеджмент майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти – послідовне і цілеспрямоване використання ефективних методів, прийомів, технологій організації педагогічної діяльності з урахуванням власних можливостей, ресурсів і часу задля професійної та особистісної самореалізації.

Принцип – це концентроване вираження наукових результатів у практичних цілях. Постаючи у якості вимог, правил організації цілісного педагогічного процесу, принципи матеріалізуються в його формах, методах, кінцевому результаті. Тому принципи визначаються як відправна, вихідна точка побудови педагогічної діяльності у тому числі і з розвитку творчого потенціалу педагога.

Педагогічний принцип – це основні ідеї, слідування яким допомагає найкращим чином досягти поставленої педагогічної мети. Принцип слугує одночасно для розвитку теорії та підвищення ефективності педагогічної практики.

Розвиток творчого потенціалу педагога у процесі професійної підготовки – поетапний процес, котрий обумовлюється потребами та змінами, що відбуваються у сучасному суспільстві, завданнями модернізації сучасної системи освіти України та світу, відповідністю змісту і форм підготовки сучасному рівню розвитку психолого-педагогічної науки на практиці; закономірностями побудови та специфікою творчого процесу, станом особистісного розвитку викладачів вищих навчальних закладів, рівнем їх методичної підготовки та мотивації до творчої педагогічної діяльності.

Рекомендована література

Основна

1. Ємчик О.Г. Основи розвитку творчого потенціалу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. Навчально-методичний посібник. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 152 с.
2. Ємчик О. Г. Педагогічні задачі у творчості фахівця дошкільної освіти: методичні вказівки. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. 39 с.
3. Ємчик О.Г. Педагогічна творчість та самоменеджмент організатора дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник. Луцьк, 2021. 123 с.
4. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень : колективна моногр. / ред. В. О. Моляко, О. Л. Музика ; Державний фонд фундаментальних досліджень Міністерства освіти і науки України. Житомир : Рута, 2006. 320 с.
5. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі : монографія; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. Луцьк : Твердиня, 2017. 518 с.
6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. К. : Міленіум, 2006. 344 с.
7. Швай Р. І. Педагогіка творчості: підручник; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 199 с.

Додаткова

1. Біла І.М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці : монографія; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. К. : Веселка, 2011. 431 с.
2. Гаврилюк С. М. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості: теорія і методика : монографія; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський [вид.], 2015. 351 с.
3. Ємчик О.Г. Інноваційна діяльність як вид педагогічної творчості вихователя закладу дошкільної освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2023. Вип. 1, С. 25–30.
4. Ємчик О.Г. Методи розвитку творчого потенціалу особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 3. Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2015. С. 86–92.

5. Ємчик О.Г. Проблема творчого потенціалу особистості в науково-педагогічній спадщині. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. № 5 (49). С. 116–125.
6. Ємчик О.Г. Роль та шляхи самоменеджменту організатора дошкільної освіти. *Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації*: матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (5 травня 2022 року). Луцьк, 2022 р. С. 177–180.
7. Іщенко Л. В. Підготовка майбутнього вихователя до формування творчої індивідуальності старших дошкільників у вищому навчальному закладі : монографія; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Жовтий О. О., 2015. 391 с.
8. Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності : монографія; за ред. д-ра пед. наук, проф., чл.-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Едельвейс, 2014. 599 с.
9. Котелянець Ю. С. Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності : монографія; Дніпро : Середняк Т. К., 2020. 359 с.
10. Підготовка вчителя початкової школи до розвитку творчого потенціалу учнів: теорія і методика: колект. монографія / [Н. Д. Алексеєва та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Роєнко ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2023. 262 с.
11. Половіна О. Кондратець І. Артосвіта: навч.-метод. посіб.; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 554 с.
12. Психологія творчості : навч.-метод. посіб. / уклад. Калиновська І. С. ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2022. 299 с.
13. Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості : термінологічний словник. Київ, Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 424 с.
14. Сисоєва С. О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури : монографія; Нац. акад. пед. наук України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Едельвейс, 2014. 399 с.
15. Kozak L. Creativity as the base of innovative activity of future university teacher of pre-school pedagogics and psychology / Творчество как основа инновационной деятельности будущего преподавателя дошкольной педагогики и психологии. *Innovations in education: ideas, projects, work experience*. Akademiai Kiado / Collected materials of International Distance Scientific and Practical Conference. May 13-15, Budapest 2013. P. 116–122.
16. Semenov, O., Semenova, N., Bielienska, H., Alendar, N., Yemchyk, O., Onyschuk, I. Empirical Research of a Creatively Oriented Personality's Formation

of a Child of Senior Preschool Age. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 2021, Volume 13, Issue 4, pages: 413-434.